

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul V, nr. 3

IAȘI

iulie–septembrie 2004

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Lucrări publicate
- Comunicări științifice
- Inedite
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În al treilea trimestru al anului 2004:

➤ În **Departamentul de lexicologie – lexicografie** s-au revizuit și finalizat din *DLR*, cca 190 p. (standard) *Litera L*, Partea 1 (**l – lherzolit**) și cca 95 p. (standard) *Litera E*, Partea 1 (**e – epuvantabil**). Aceste pagini, adăugate celor finalizate în trimestrele anterioare, sunt în pregătire pentru a fi expediate spre lectură Comisiei de etimologii la sfârșitul acestui an. De asemenea, cca 1450 p. ale volumului *DLR*, tomul XIII (*Litera V* și *Literele W, X, Y*), Partea a 3-a, porțiunea a II-a (**voagnăr – yucca**) sunt în curs de revizie în urma lecturii Comisiei de etimologii, urmând a fi trimise Editurii Academiei Române în luna decembrie a anului în curs.

➤ La **Departamentul de dialectologie** au fost continuate lucrările la tema *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*. Pentru vol. III de hărți și material necartografiat au fost redactate, în forma adaptată tehnoredactării asistate de calculator, răspunsurile pentru 8 hărți. Au fost introduse în calculator redactările a 12 hărți și a 10 texte de tipul material necartografiat. În perspectiva tipăririi volumului în lucru, pentru verificarea posibilităților concrete de aplicare a programului de tehnoredactare asistată de calculator, prof. dr. Stelian Dumistrăcel a proiectat un *Prospect – machetă*, la realizarea căruia au contribuit cercetători din cadrul Departamentului de dialectologie (Doina Hreapcă, Luminița Botoșineanu, Florin-Teodor Olariu și Veronica Olariu), colaboratorii,

autori ai *Atlasului*, de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” (profesorii Vasile Arvinte și Adrian Turculeț) și colaboratorii noștri de la Institutul de Informatică Teoretică al Filialei Iași a Academiei Române (Vasile Apopei, Silviu Bejenariu și Cătălin Bulancea). Urmărind structura generală a volumului III din *NALR. Moldova și Bucovina*, prospectul cuprinde 13 hărți analitice de diferite tipuri (cu un număr maxim de note marginale; cu note și cu hărți interpretative însoțitoare; cu figuri explicative pe margine etc.), 4 hărți sintetice color (imprintate pe două pagini din secțiunea finală), 15 texte cu răspunsuri redactate sub formă de material necartografiat (imprintate pe șase planșe), indicele de cuvinte și forme și, de asemenea, o prezentare esențială a lucrării, ce oferă specialistului informațiile de bază privind realizarea acestui proiect de pionierat în România pe terenul informatizării în cartografia lingvistică. Există perspectiva tipăririi *Prospectului - machetă*, într-un tiraj limitat, pentru o necesară confruntare preliminară cu ceilalți dialectologi din țară (și ca ofertă pentru ceea ce ar putea însemna scoaterea pregătirii pentru tipar a atlaselor lingvistice românești din epoca **manu-scrierii**).

➤ **Departamentul de toponimie** a redactat 150 p. la dicționarele toponimice zonale (bazinele hidrografice ale râurilor Bârlad și Trotuș), a continuat documentarea istorică (investigații în Arhivele Naționale din Iași) și lingvistică pentru toponimia din bazinul râului Neamț (300 fișe) și documentarea la studiul privind cercetarea toponimiei românești.

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat operațiunile de înregistrare a documentelor din *Arhiva de folclor a Moldovei și Bucovinei*. S-a lucrat, totodată, la proiectele individuale, definitivându-se documentarea ori redactându-se diverse capitole pentru temele: *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, volumul al III-lea, *Zona Tecuciului. Monografie folclorică și Folclorul medical din Moldova (Tipologie)*. S-au elaborat comunicări științifice pentru manifestările de profil organizate în Iași și în alte centre ale țării.

➤ **Departamentul de istorie literară** continuă lucrul la finalizarea *Dicționarului general al literaturii române (DGLR)*, proiect fundamental al Academiei Române. S-au redactat alte articole monografice (Petru Manoliu, Vartan Mestugean, Ion Omescu, Ana Mășlea, Maria Carpov, Savu Preda, Emilian Marcu, Liviu Papuc, Bogdan Ulmu, Vasile Pop ș. a.); s-au întreprins cercetări și s-au pregătit materialele informative pentru articolele care vor fi redactate în trimestrul următor; *Arhiva și Baza de date DGLR* au fost completate cu noi documente (donația referitoare la scriitorul Dimitrie Iov, scrisori de la diverse instituții sau de la familiile scriitorilor etc.) și cu informațiile provenite din fișarea cărților și revistelor apărute în lunile precedente; s-au trimis scrisori în vederea obținerii de date noi sau pentru completarea celor deja arhivate.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ◆Șerban Axinte: *Manual nealternativ de literatură alternativă*, în „Timpul”, V, 2004, nr. 9, p. 7.
- ◆Luminița Botoșineanu: *L'intonation du roumain au sein du projet AMPER* (în colaborare cu Adrian Turculeț, Ana-Maria Minuț și Antonio Romano), în „Bolletino dell' Atlante Linguistico Italiano”, 27, Torino, p. 269–274; *Cercetări acustice asupra unor aspecte regionale ale intonației* (în colaborare cu Adrian Turculeț și Ana-Maria Minuț), în „Analele Universității «A.I. Cuza» din Iași” (serie nouă), secțiunea III e. Lingvistică, *Studia linguistica et philologica in honorem D. Irimia*, XLIX–L, Iași, Editura Universității „A.I. Cuza”, 2003–2004, p. 557–576.
- ◆Adina Ciubotariu: „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, recenzie în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 8–9.
- ◆Silvia Ciubotaru: *Destinul mezinului*, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 9.
- ◆Stelian Dumistrăcel: *Limba ca mărturie. Repere pentru o proiecție lingvistică a conceptului «la longue durée»*, în vol. Academia Română, *Unitatea limbii române cu privire specială la Basarabia și Bucovina. Lucrările Sesiunii științifice organizate de Secția de Filologie și Literatură*, 27 martie 2003, București, Editura Academiei Române, 2004, p. 49–77; „*Frământările de limbă*”. *O proiecție din perspectiva retoricii empirice* (II), în „Dacia literară” (serie nouă), XV, 2004, nr. 4, p. 37–38; *Mariajuri de ocazie*, în „Limba română” (Chișinău), XIV, 2004, nr. 7–8, p. 60–62; „*Au cu capul de piatră, au cu piatra de cap!*”, în „Semn” (Bălți), VII, 2004, nr. 1–2, p. 58–59; *Unde, când și cum se mai bate toba?*, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 7; *Limbajul discursului electoral. Efecte speciale de Bacău în iunie 2004?*, în „Gazeta de Bacău”, I, nr. 25 (9–15 august 2004), p. 12–13.
- ◆Victor Durnea: *Frații Alexandru și Teodor Naum*, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 16; *Fondul N. I. Herescu*, (în colaborare), *ibidem*, p. 23.
- ◆Florin Faifer: *Mârâind la Unchiul Sam*, în „Cronica”, XXXIX, 2004, nr. 7, p. 18; *Cârâitorii*, *ibidem*, nr. 8, p. 25; *Parohul*, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 7, p. 75–76; *Timida*, *ibidem*, nr. 8, p. 85–86; *Duduia Margareta*, *ibidem*, nr. 9, p. 83–84; „*Orizonturile*” *unui profet dezamăgit*, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 17.
- ◆Cristina Florescu: *Limba română, revistă de știință și cultură*, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 3, p. 17, 24.
- ◆Ofelia Ichim: *Limba română este o pasiune*, dialog cu profesorul Alberto Madrona Fernandez, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 9, p. 20–21.
- ◆Dan Mănuță: *Junimismul*, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 7, p. 49–51; *Virtuțile fragmentului*, *ibidem*, nr. 8, p. 54–56; *Ion Budai-Deleanu: un scriitor în ofensivă*, *ibidem*, nr. 9, p. 50–52.

- ◆ Veronica Olariu: *În toate cercetările comparative româna ar trebui să dețină un rol egal cu al celorlalte limbi romanice*, dialog cu profesorul universitar Fernando Sánchez Miret, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 9, p. 22–23.
- ◆ Amalia Voicu: *Cronica literară la Lumini și umbre îngemănate în Cântecul pescarului Seled de Al. Al. Leontescu* și recenzii la volume semnate de Raul Constantinescu, Marian Nicolae Tomi, Beke Sandor, Valeriu Valegvi, Geo Olteanu, în „Poezia”, X, 2004, nr. 3, p. 217–225; traduceri în limba neogreacă, *ibidem*, p. 197–198; *Între eros și tragedie la Anton Holban*, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 7, p. 139.

CĂRȚI

- ◆ Amalia Voicu (în colaborare), *Dicționar frazeologic român selectiv, cu echivalențe în limbile franceză, engleză și neogreacă* (coord. Mircea Fotea și Ecaterina Țăranu), Iași, Editura Lumea, 2004, 524 p.

COMUNICĂRI

- ◆ Florin-Teodor Olariu: *Plates Preparation for Linguistic Atlases Publishing. The Editing Module* (în colaborare), la „Third European Conference on Intelligent Systems and Technologies (ECIT 2004)”, Iași, 21–23 iulie 2004; publicată în *Lucrările Conferinței*, în format electronic (CD).
- ◆ Stelian Dumistrăcel: *Mesaj și limbaj în mass-media românească actuală*, la Cursurile de vară „Limbă și cultură românească” ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 26 iulie 2004.
- ◆ În perioada 1–6 august a avut loc cel de-al XXIV-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică (CILPR), desfășurat sub egida Societății de lingvistică romanică, în cadrul Departamentului de limbi europene de la Universitatea din Wales, Aberystwyth, Marea Britanie. Au conferențiat în plenul adunării: Martin Maiden (Oxford), Maj-Britt Mosegaard Hansen (Copenhaga), Emilio Ridruejo (Valladolid) și Lorenzo Renzi (Padova). Programul a fost structurat în unsprezece secțiuni: (1) *Lingvistică romană și teoria limbajului*, (2) *De la filologie la noile mijloace mass-media*, (3) *Romania nova*, (4) *Romania minor*, (5) *Limba textelor vechi (de la origini până în secolul al XVIII-lea)*, (6) *Anglo-normanda*, (7) *Latina târzie*, (8) *Sociolingvistica*, (9) *Gramatico-grafia* („La grammaticographie”), (10) *Lingvistica textuală și pragmatică*, (11) *Lexicologie și semantică*. De la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” a participat cercet. șt. pr. gr. I. dr. Cristina Florescu, lingvista ieșeană susținând

comunicarea: *Les néologismes roumains en w-, x- et y-comparés à leurs congénères français et italiens* (secțiunea „Lexicologie și semantică”).

♦ În perioada 1–6 august, a avut loc la Leiden, în Olanda, cel de-al XVIII-lea Congres Internațional IOSOT (*The International Organization for the Study of the Old Testament*). Congresul a fost organizat de Universitatea din Leiden (unde se află cea mai veche Facultate de Teologie din Olanda, înființată în anul 1575), împreună cu Academia Regală Olandeză și cu Netherlands Organisation for Scientific Research. Lucrările Congresului s-au desfășurat pe mai multe secțiuni, dintre care amintim: *Old Testament and Critical Approaches, Text and Translation, Modern Biblical Hebrew Lexicography and Grammar, Old Testament and Sociological Analysis, Metaphors, Images and Representations*. Au participat specialiști în studierea *Vechiului Testament* din Marea Britanie, Malta, Germania, Finlanda, Israel, Italia, Spania, Belgia, Franța, SUA, Norvegia, Olanda, Africa de Sud, Austria, Suedia, Canada, Irlanda, Elveția, Mexic, Ghana, Slovenia, Hong Kong, Japonia, Polonia, Congo, Estonia, Coreea de Sud, Tanzania, India, Cehia, România. Asist. cercet. dr. Veronica Olariu, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, a susținut comunicarea *The Problem of Sources in Translating Biblical Text Into Modern European Romance Languages. Romanian and Hispanic Parallelism* (rezumatul publicat în *Lucrările Congresului*).

♦ În perioada 23–24 septembrie 2004 s-a desfășurat la București Colocviul *Tratamentul neologismelor în limba română în mileniul III*, organizat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, sub auspiciile Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române, cu sprijinul Uniunii Latine și în colaborare cu Asociația Română de Terminologie TermRom și cu Universitatea București (Facultatea de Litere și Facultatea de Limbi și Literaturi Străine). Au fost prezenți numeroși cercetători și cadre didactice din România, Republica Moldova, Franța etc. Secțiuni din program: *Probleme generale, Neologismele în limba română din Republica Moldova, Aspecte lingvistice generale, Neologismele în mass-media, Neologie și terminologie, Neologismele și limbajele specializate, Problema împrumuturilor*. Participanții au semnat un *Apel pentru salvarea limbii române în Transnistria* și un *Apel pentru înființarea unor organisme oficiale cu putere de decizie în domeniul limbii române*. Din partea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, a fost prezentată comunicarea: *Neologismul din perspectivă lexicografică* de cercet. șt. pr. gr. III dr. Gabriela Haja și cercet. șt. drd. Elena Dănilă. A participat și cercet. șt. pr. gr. I dr. Cristina Florescu.

♦ Mircea Ciubotaru a susținut comunicarea *Un episod din vremea lui Ștefan cel Mare (1498) și urmările sale*, la ședința din 14 septembrie 2004 a Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române.

INEDITE

Alexandru Philippide. Documente

1.

Iași, 1889 Iunie 18

Domnule Director,

Am onoarea de a vă ruga să binevoiți a mă înscrie în statele de gradație pe lunele iulie și august ale anului curent și de a face cunoscut Onorab. Minister dreptul pe care-l am la prima gradație încă de la 22 septembrie 1888, deoarece am început a funcționa de la 22 septembrie 1884, iar în luna lui iunie 1888 am dat la lumină cartea *Introducere în istoria limbei și literaturii române*, împrejurare care, conform legii, trebuie să-mi procure dreptul la gradație după patru ani numai de funcționare.

Binevoiți, Domnule Director, a primi încredințarea înaltei mele considerații.

A. Philippide, profesor de limba
română la cursul superior

D-sale D-lui Director al Liceului Național din Iași.

(Arhivele Naționale Iași, *Documente*, 556/5)

2.

[După 20 martie 1913]

Domnule Ministru,

În urma delegației ce mi-ați dat prin adresa no. 17680 din 20 martie 1913 de a prezida comisiunea de examen pentru abilitarea d-lui G. Pascu ca docent în filologia română la Facultatea de Litere din Iași, am convocat comisiunea examinatoare, compusă din D-nii profesori I. Caragiani, M. Dragomirescu, G. Ibrăileanu și P. Mihăileanu, la 22 april, oarele 10 a.m. Comisiunea s-a întrunit în întregimea ei și am procedat la examen conform prescripțiilor legii. Am onoarea de a Vă înainta procesele verbale ale comisiunii examinatoare, în număr de șese, în care sînt însemnate materiile care au format subiectul probelor, aprecierile juriului asupra chipului cum a susținut candidatul acele probe și părerea juriului ca D-l G. Pascu, doctor în filologia modernă de la Universitatea din Iași, să fie numit docent în filologia română cu specială privire la dialectologia românească.

Alături cu procesele verbale ale comisiunii examinatoare, se înaintează raportul făcut de mine, în urma însărcinării ce mi s-a dat de comisiune, asupra lucrării D-lui candidat *Sufixele macedo și megleno-române de origine neogreacă*, București, 1913, în „Analele Academiei Române”, ser. II, t. XXXV, precum și o listă a scrierilor D-lui G. Pascu.

Binevoiți, Domnule Ministru, a primi încredințarea înaltei mele considerații.

A. Philippide
(Arhivele Naționale Iași, *Documente*, 556/2)

*

Dumitru Iov. Documente

IOV, Dumitru (Dimitrie) (22 martie 1888, Flămânzi, j. Botoșani – 20 august 1959, Gherla), poet, prozator, publicist. Absolvent al Școlii comerciale superioare din Iași, a fost o vreme funcționar bancar în București. Aici a debutat cu versuri și proză la „Universul literar”, continuând, mai apoi, și cu articole despre actualitatea politică și artistică la multe alte periodice. După înfăptuirea marii Uniri, desfășoară în Basarabia o intensă activitate de revigorare a conștiinței românești, de realizare a unificării spirituale, prin întemeierea unor publicații, organizând spectacole, dar și ca om politic, în calitate de deputat și senator. Între 1941 și 1944, a fost director al Teatrului Național din Iași, iar după război a rezistat ascuns în București până în 1956, când e arestat și condamnat, sfârșindu-și viața în închisoare. Cunoscut ca poet liric, îndeosebi prin publicarea, în periodice, a numeroase versuri sub titlul generic *Carte poștală*, după 1940, devine un cântăreț al Basarabiei, în special prin poeziile din volumul *Covor basarabean* (1943), dar și prin proza din culegerile *Privești basarabene* (1941) și *Gospodarul din Orhei* (1942), în care descrie frumusețea peisajelor și a locuitorilor sau deplânge ocupația străină. Ca literatură adevărată, însă, contează primele trei volume de proză – *În lunca Trotușului* (1923), *Amintiri și lacrimi* și *Duduia Adela* (ambele din 1932) –, care conțin povestiri cu nucleu erotic, învăluit într-o țesătură de descrieri și notații menite să sugereze intensitatea trăirilor, totul proiectat pe fundalul mai larg al vieții rurale sau din târguri, într-un ton familiar, de tihnită contemplare–relatare. În corespondența din ultima perioadă a vieții, D. Iov preciza că are pregătite 20 de volume în manuscris, conținând romane, proză scurtă, versuri, piese de teatru.

Documentele de mai jos au fost donate de familia preotului I. D. Apostu, prieten cu scriitorul Dumitru Iov. Scrisorile sunt adresate de către D. Iov finilor săi, învățătorii Gheorghe și Maricica Hăisan din Flămânzi (Botoșani).

1.

Ministerul Justiției
Tribunalul Militar București

Sentiința nr. 474

Astăzi 8 aprilie 1957, Tribunalul Militar București s-a întrunit în ședință publică, în scopul de a judeca pe:

1. – [...].

2. – Iov Dumitru, născut la 9 martie 1888, în comuna Urziceni, raionul Botoșani, regiunea Suceava, fiul lui Teodor și Ecaterina, de profesie scriitor, căsătorit, fără copii, studii diplomat al Școlii Superioare de Comerț, cu ultimul domiciliu în București, strada M. Eminescu nr. 35, raion Stalin, învinuit pentru delictul de agitație publică p.p. de art. 327 al 3 C.P. [...].

Inculpata Munteanu Virginia, datorită sentimentelor sale dușmănoase regimului de democrație populară, încă din anul 1955, a grupat în jurul său o serie de elemente cu idei de asemeni reacționare împreună cu care la diferite întâlniri ce aveau loc în

locuința sa se discuta în mod dușmănos la adresa regimului din țara noastră, aceste vizite făcute de ceilalți inculpați căpătând caracterul unor întruniri subversive în cadrul cărora se comentau în mod dușmănos evenimentele politice interne și internaționale, ascultate la posturile de radio imperialiste de către inculpații Constantinescu Valeriu, Varlam Ion și Stanciu Dumitru, se recitau diferite poezii cu conținut dușmănos la adresa regimului, a guvernului R.P.R. sau U.R.S.S., poezii compuse de inculpatul Iov Dumitru, Carianopol Virgil, Dumitrescu Iosif Petrarie (poeziile „Gloaba”, „Ridică-te”, „Chemare” etc), poezii ale altor poeți reacționari ca de exemplu ale poetului legionar Radu Gir, se cântau cântece naționalist-șovine, precum și cântece ale căror conținut îndemna la răzvrătire împotriva regimului, cum erau „Deșteaptă-te române”, „La arme”, „Marșul dezrobirii” (imn contrarevoluționar având versuri compuse de Iov Dumitru iar melodia de Munteanu Virginia) sau imnul monarhist.

De remarcat este faptul că pe lângă elementele reacționare grupate în jurul său, inculpata Munteanu Virginia a căutat să atragă și elemente tinere – studenți – cărora le-a dezvoltat idei naționalist șovine educându-i în spiritul urei contra regimului nostru, cum au fost inculpații Stanciu Dumitru, Varlam Ion, Chiriac Constantin și Ionescu Ovidiu Pamfil [...].

IOV DUMITRU, în trecut prefect, senator și deputat de Soroca, locuind în același imobil cu inculpata Munteanu Virginia, participa la „vizitele” ce aveau loc în locuința acesteia, exprimându-și sentimentele ostile regimului. Participa la discuțiile politice ce aveau loc cu ocazia acestor întâlniri cu caracter dușmănos regimului, participând la activitatea dușmănoasă a celor prezenți.

Astfel a scris versurile pentru imnul reacționar „Marșul dezrobirii” la cererea coinculpatei Munteanu Virginia, a citit „Moldova – Moldova”, „Urâtă hartă are țara mea”, poezii de asemenea cu conținut reacționar, compuse tot de el [...].

Făcând aplicațiunea art. 327 (...) cu unanimitate de voturi condamnă pe IOV DUMITRU la 3 (trei) ani de muncă silnică pentru delictul de agitație publică.

Îl obligă la 500 (cinci sute lei) cheltuieli de judecată [...].

2.

Dragii mei,

Ceea ce m-a mirat este felul cum ați împachetat voi lucrurile. N-a mai rămas un locușor gol care ar fi putut pricinui dezlocări. Imaginația mea coboară în casa din Cordun. Vă urmăresc pe amândoi cum, aplecați, vârâți pachet după pachet, cu bucuria și cu mulțămirea cu care părinții pregătesc și trimit copiilor îndepărtați la școli bunătățile „de-acasă”. Și mie mi se umple inima la mulțămirea care ați avut-o voi când, cu gândul la mine, vă chinuiați să fie lădița în regulă.

În afară de 6 ouă puțin stricate, totul a sosit în bună stare. Dar ce mai de-a bunătăți, parc-ați avea averile lui Iov din Biblie.

Lădița a sosit tocmai în ziua când s-a blocat făina de grâu și uleiul.

Într-adevăr duceam mare lipsă de ouă proaspete. Nașa voastră suferă de ulcer și are nevoie de dietă: ouă, unt, lapte, carne de vacă, brânză de vaci.

Carne de 3 luni nu mai e în oraș. Lapte 50 de lei litrul de apă goală. Unt a fost pe vremuri iar ouă din 20 cumpărate, 12 au fost stricate.

Era la mine un scriitor mare și-un pictor însemnat (botoșănean de origine) – nu vă spun numele – plini amândoi de greutate mari. I-am oprit la masă, să mănânce din bunătățile voastre: ochiuri și scrob cu slănină. Toți au mâncat și-au spus bogdaproste.

Nașa voastră e încântată de slănină. E subțire cum îi place ei.

Am căutat printre hârtii o scrisoare de la voi, dar se vede că n-ați pus nici un rând.

Când am primit avizul de sosirea pachetului, am socotit că ne trimiteți usturoi. Nașa voastră moare după usturoi „flămânzan”. I se pare că mirosul lui nu ține mult în gură. Desigur că nici n-ați gândit la usturoi.

Dragii mei, vă mulțămesc pentru darurile voastre, dar cum astăzi toată lumea o duce greu, vă rog să nu mai trimiteți că voi aveți și copii și deci și nevoi mai multe.

Mă gândesc: voi ajunge să mă răsplătesc vreodată? Măcar să vă-mbrățișez și să vă spun: Voi sunteți acei care ... etc, etc.

(Tocmai când vă scriam azi, marți 29 martie, pe la 12, a venit un mare artist dramatic, fost societar de Teatru Național. L-am oprit la masă; din darurile voastre mulți au să se folosească. Prietenul de azi a ajuns să n-aibă ce mânca).

Vă doresc Paști fericite și vesele. Prin voi trimit tuturor sănătate, pace și belșug.

Vouă și copiilor vă doresc tot binele. Nașa vă urează ani buni, mulți și vă mulțamește.

Dragă Ghiță te-mbrățișez cu drag și pe tine, scumpa mea fină, te sărut și te doresc.

București, 29. III. 1950

D. Iov

3.

Dragă Ghiță, dragă fină,

Vinovatul sunt eu. De 3 luni mă pregătesc să vă scriu și n-am izbutit. Am primit felicitările voastre de sărbători și ultima c. p. cu prilejul aniversării mele. N-am primit 3 scrisori, după cum spui tu fină dragă.

Îți mulțămesc, scumpă fină, că nu uiți c-am mai îmbătrânit cu un an. S-adună funia la par. Și tare n-aș vrea să închid ochii înainte ca măcar odată să mai împart premii la școala unde am deprins abecedarul și la școala voastră din Cordun și la Poiana și în satul meu natal, Uricenii (care-și trage numele de la „uric” și n-are nici în clin, nici în mânecă cu N. Bălcescu.)

Tare aș vrea să vin vara asta „acasă”, să vă mai văd pe voi, cei dragi, să văd bătrânii care au mai rămas, să-mi zică bună ziua tineretului căruia în zeci de ani i-am dat premii școlare, să lăcrămăz la mormântul tatei, să văd casele, ceriul, brâul codrului de pe deal, să mă întâlnesc cu umbre, cu visuri, cu anii copilăriei și adolescenței mele.

Nu trag nădejde să mai ajung ziua asta.

Situația mea materială îi așa de proastă, că nu pot ieși 10 km din București.

În timpul din urmă o ducem nespuse de greu cu hrana. Nu se găsește aproape nimic de mâncare la București. Prăvăliile pline cu cimbru și șiraguri de ardei roșii. Mi-i poftă d-o ceapă. Oare cum îi ceapa? Că i-am uitat fizionomia ... Am ajuns zilele acele ca să strig că „m-i foame”. Ce rușine din partea mea. Și-n această stare

mai scriu încă *Pe drumuri moldovenești* împins de dragul de a hoinări cu gândul prin Moldova noastră dragă. De lăsatul secului cu mare trudă am reușit să capăt 1 kg. de fasole (amestecat cu bălegar etc). Dar la fasole mai trebuiește untură, ori ulei, că apă... (azi ne-a oprit și apa că n-am plătit pe februarie).

Să ajung acum la alte știri tot așa de bune. Nașa ta a fost de două ori bolnavă de gripă și a ajuns „piele pe băț”. Eu sunt bolnav de inimă, sărmana, prea mult a bătut pentru nația românească. Încolo, dorim pace, pace-n toată lumea, pace ocrotitoare a belșugului și a progresului.

Scrie-mi mai mult despre ce face Mitică și Natalia, ce face T. Chițaniuc și fiică-sa Mărioara. Ce face popa de la Uriceni, Grigoriu, Hărasâm, nevasta lui Leandru etc, etc.

Nașa vă dorește sănătate; eu vă îmbrățișez cu drag și doresc tuturor flămânzenilor spor și pace.

Buc. 14 martie, 1951

D. Iov

4.

Dragii mei,

Azi, duminică 7 oct am primit scrisoarea voastră; mi-a adus-o Puiu, nepotul lui Toader Chițaniuc, fiul lui Costică de la Spanțov. Cum Sandina stă aproape de mine am să caut s-o văd.

Vă mulțămesc pentru vești și pentru miere.

Dragă fină mierea trimisă a sosit la timp întrucât nașa e bolnavă, i s-a redeschis un ulcer vechi și are nevoie de dietă, în dietă intrând și mierea.

Eram îngrijorat de voi, neprimind nici un răspuns la scrisoarea-felicitare de la 8 sept. Eram să-i scriu părintelui Tărăboanță de la Storești să-ntreb de voi, fiindcă nu știu dacă pot să-i scriu direct lui Mitică S. Îmi pare rău de Maxim și m-am închinat azi pentru odihna lui, deși a avut o f. rea purtare față de mine când am venit cu echipa în Flămânzi ca să muncim p. ridicarea frumosului nostru sat. El și cu Ion a Băcioaei. Și acum mă doare cum vroiau să răsplătească dragostea mea față de țărani și de satul copilăriei mele. Am uitat și l-am iertat. A venit vremea că-n 1943 să vină d. Maxim la mine cu Miluță și să mă roage pentru Titi care da bacalaureatul. Ei bine, pot spune că eu am dat bacalaureatul pentru Titi. Dar ce moarte bună a avut!... Să te culci și să nu te mai scoli!...

Dragă fină, dacă n-ar fi nașa ta bolnavă încă ași duce-o cum ași duce-o. Nici odată nu m-au copleșit nevoile ca acum. Sunt gata să mă doboare. Vine iarna, lemne nu; de-ale gurii, nu. Bani? Oare unde-or fi? Și o scumpete fără pereche; fasole boabe 70 lei kgr. și nu-ți dă decât un kgr. și la coadă ore întregi. Făina de păpușoi 55, o varză 40 lei. Carne? N-am văzut de la Paști. Acum mai scăpăm cu ardei, cu vinete. Dar la iarnă ?

Mângâierea e că suferința e generală. Ferească Dumnezeu de mai rău și să dorim „Pace”, „Pace”, să ne ferească țara de vre-un dezastru.

Îmi scrii de Ionescu care a plecat la băi să-și caute sănătatea. Și mie mi-a plecat cumnatul, dar, în loc să se facă bine, a murit.

Mă întâlnesc uneori cu d. Marin (azi Rujan, și vorbesc despre voi toți. Ce dor îmi e de voi și de meleagurile mele!... Acu, în toamnă codrul a aurit. Dealul spre Țâncușa trebuie să fie ca de jar. Și lumina bolnavă parcă și frunzele ce prind a cădea și liniștea de pe valea Miletinului și căruțele ce trec prin fața casei voastre... Simt că n-am să mai văd locurile copilăriei, țăranii mei dragi, câți au mai rămas din cei bătrâni, ori pe gospodarii cărora în cei aproape 20 de ani le-am împărțit premii școlare la Sf. Petru ...

În dorul Moldovei scriu un volum de 50 de poezii, *Moldova*, în care scot în strofe caracteristica provinciei noastre dragi. Am scris 35. Eu poate n-am s-ajung să-l văd tipărit, dar tu vei spune într-o zi copiilor: „Uitați-vă, aista a fost nașul”. A iubit ca puțini Moldova și pe țăranii ei!

Până atunci vă sărut pe amândoi cu drag și bunele mele urări familiei Simionescu și la cine întreabă de mine.

Mai sunt teii sădiți de noi în sat?

7. X. 951 Buc.

D. I.

5.

Dragii mei,

Nu mai știm nimic de la voi și sunt îngrijorat că de f. mult timp n-ați răspuns la ultima mea scrisoare – care desigur nu v-a parvenit.

Noi luptăm aici cu iarna, care începând cu martie, s-a lăsat aproape ca-n vremea copilăriei mele când flămânzenii umblau pe deasupra caselor întroienite.

Dragă fino și dragă Ghiță, vă scriu să vă cer un sfat. Se vorbește insistent de descongestionarea unor orașe. Cum, ca pensionar, aș intra între acei care trebuie să plece, mă frământă unde ași putea să mă duc. N-am unde mă gândi decât la Flămânzi. Voi chibzuiți bine și răspundeți-mi grabnic. Nu se-ncapă întârziere. Îmi vorbise Mitică Sim. odată c-ași putea locui la mama lui, coana Natalia. Întâlniți-vă cu el, sfătuiți-vă și răspundeți-mi. Dar, chibzuiți lucrurile, că n-ași vrea să fiu stinghereala cuiva. Dacă ar fi bună casa Postelnicu, s-ar simplifica treaba..

Deocamdată sunt pensionar. Să poate într-o zi să rămân fără pensie. Atunci va fi greu, socotind că la 64 de ani nu pot munci brut. Acum nu să pune problema aceasta. Ași vrea să știu dacă autoritățile sunt oameni de treabă și localnici. Trebuie să știți că e vorba de 50 kgr. bagaje, așa că, desigur, mobilă sau măcar un pat n-am să pot lua.

Dacă să face chestiunea aceasta, e îndreptățită că prea a năvălit provincia în capitală de nu să mai găsesc locuințe pentru muncitori.

Dacă ar fi să mă simt în satul vieții mele, ași avea nevoie numai de-un pat, un scaun și-o masă. La anii mei n-am să mai întocmesc gospodărie, deși cu ce am azi în casă ași putea aranja o odae goală și-o bucătărie.

Scrie-mi dacă la Hârlău sunt curse și trec prin Cordon.

Vă rog înc-odată să judecați bine. Nu e un lucru ușor. Nu mă voiu mârni dacă după socoteala voastră va trebui să mă las în voia soartei și să n-ajung în satul unde se odihnește tata, sora etc.

Aștept vești de la voi și vă sărut, dorind „pace” între popoare.

19.III. 1952

Dumitru
(Din Arhiva DGLR)

VARIA

♦ Joi, 23 septembrie 2004, la Librăria Academiei, a avut loc lansarea cărților *Marin Preda, jurnal intim*, ediție îngrijită de acad. Eugen Simion împreună cu Oana Soare, precum și *În ariergarda avangardei. Interviuuri de Andrei Grigor cu Eugen Simion*. Volumele au fost prezentate de prof. univ. dr. Dan Mănuță și de directorul Editurii Ziua, domnul Ionel Nicu Sava.

♦ În continuare, la manifestările de mai sus, cercetătorii de la Institutele „A. Philippide”, „A. D. Xenopol”, Institutul de Arheologie și cei de la Centrul de Istorie și Civilizație Europeană au participat la o întâlnire de lucru cu acad. Eugen Simion, acad. Viorel Barbu și acad. Marius Sala. Au fost discutate probleme actuale și de perspectivă ale cercetării academice și au fost evaluate stadiile proiectelor în curs de elaborare. Au fost precizate din nou termenele de finalizare ale proiectelor de interes național. În ansamblu, în pofida unor întârzieri, activitatea Institutelor a fost apreciată pozitiv.

♦ Pe data de 23 septembrie a avut loc o ședință de lucru a autorilor ieșeni ai *DLR* cu acad. Marius Sala, redactor responsabil al dicționarului academic (și purtător de cuvânt al conducerii Academiei Române), în urma căreia s-a stabilit urgentarea finalizării volumelor care revin colectivului de lexicografi din Institutul ieșean. În acest sens, colectivul și-a restructurat prioritățile pentru încheierea redactărilor și reviziilor celor trei volume ale literelor *L* și *E* și predarea textelor la Comisia de etimologii.

♦ Cercet. șt. pr. gr. I dr. Florin Faifer a fost distins cu Ordinul Meritul Cultural în gradul de Cavaler, prin Decret nr. 128 din 11 martie 2004, pentru activitatea sa în domeniul literaturii.

Redacția: Mircea Ciubotaru, Gabriela Haja, Ofelia Ichim
INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
TH. CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700479 • TELEFON: 004.0232/267597
E-MAIL: secretariat@philippide.is.edu.ro
WEB: <http://www.philippide.is.edu.ro>
ISSN 1582-5019